Teknologiateollisuus

9.11.2026

Eduskunnan valtiovarainvaliokunnan verojaostolle

HE 249/2026 vp Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi vuosina 2027 ja 2028 myönnettävästä puhtaan teollisuuden investointien verohyvityksestä sekä Innovaatiorahoituskeskus Business Finlandista ja Business Finland -nimisestä osakeyhtiöstä annetun lain 3 §:n muuttamisesta

Teknologiateollisuus ry:n kirjallinen asiantuntijalausunto

Tiivistelmä

Teknologiateollisuus ry:n keskeiset muutosesitykset

- **Alaraja:** 50 miljoonan euron alaraja (15 ja 22 §) alennetaan enintään 10 miljoonaan euroon.
- **Investointiohjelma:** jos esitetty 50 MEUR alaraja säilyy, ohjelmaan saa sisällyttää enintään kymmenen hanketta ilman yksittäisille hankkeille ehdotettua 10 miljoonan euron kynnysarvoa (2 §:n 22 kohta ja 15 §:n 3 momentti).
- **Voimassaolo:** hyvityksen jatkotarve arvioidaan uudelleen vuoden 2027 aikana, koska hakuaika päättyy 31.12.2027 (25 §), mutta CISAF-kehys on voimassa vuoden 2030 loppuun.
- **Vedyn varastointi:** vedyn varastointi lisätään soveltamisalaan (9 §).
- **Vähähiiliset polttoaineet:** Vähähiilisten polttoaineiden rajaus kohdistetaan tuotetun vedyn päästöihin eikä energiasisällön alkuperään. Tämä tehdään poistamalla 14 §:n 1 momentin 3 kohta.
- **Hiilen talteenotto:** 20 §:n soveltamisala ulotetaan hiilidioksidin lisäksi muihin soveltuviin hiiliyhdisteisiin, kuten hiilimonoksidiin.

1 Yleistä

Teknologiateollisuus ry kannattaa esitystä. Puhtaan siirtymän teollisten investointien vauhdittaminen ja Suomen investointiympäristön kilpailukyvyn vahvistaminen ovat erittäin tärkeitä tavoitteita. Hyvitys on tarpeellinen keino vastata kiristyneeseen kansainväliseen tukikilpailuun teollisista investoinneista julkisen talouden kannalta kestävällä tavalla. Sen fiskaaliset vaikutukset toteutuvat vain, jos hanke toteutuu ja osoittautuu kannattavaksi, ja ne jaksottuvat useiden vuosien ajalle. Toisin sanoen: Yhteisöverot, joista hyvitys myönnetään, jäisivät todennäköisesti toteutumatta myös tilanteessa, jossa investointia ei tehdä.

Yleisesti Teknologiateollisuus näkisi hyvänä paluun tiukempaan valtiontukisääntelyyn, joka rajoittaisi tarvetta valtiontuille. Hyvä investointiympäristö EU:ssa ei perustu laajamittaisiin valtiontukiin, vaan vakaaseen, ennakoitavaan ja kilpailukykyiseen teolliseen toimintaympäristöön. Niin kauan kuin tukikilpailu kuitenkin jatkuu, kohdennettu ja julkisen talouden kannalta kestävä hyvitys on perusteltu.

Teknologiateollisuus ry

Eteläranta 10, PL 10, 00131 Helsinki
Puhelin 09 192 31
www.teknologiateollisuus.fi
Y-tunnus: 0215289-2

Teknologiateollisuus antoi lausunnon esitysluonnoksesta valtiovarainministeriölle 18.6.2026. Pidämme myönteisenä, että jatkovalmistelussa on huomioitu useita lausuntopalautteessa esitettyjä seikkoja.

2 Hyvityksen myöntäminen ja aikataulu

Hyvitystä olisi haettava viimeistään 31.12.2027, ja se olisi myönnettävä viimeistään 30.6.2028 (25 ja 26 §). Pidämme hyvänä, että myöntämisen määräaikaa on luonnoksesta pidennetty. Koska hakuaika on lyhyt, lakien voimaantulo ja hakupalvelun avaaminen ilman viivettä ovat ratkaisevia sille, että yrityksillä on realistinen mahdollisuus hyödyntää hyvitystä.

CISAF-kehys on voimassa vuoden 2030 loppuun. Pidämme tärkeänä, että hyvityksen jatkotarvetta ja kohdentumista arvioidaan uudelleen vuoden 2027 aikana. Riittävä voimassaoloaika on tarpeen, jotta yrityksillä on aikaa suunnitella investointeja ja hyvitys käynnistäisi hankkeita, jotka eivät toteutuisi lainkaan tai samassa laajuudessa ilman sitä.

Pidämme perusteltuna, että Business Finland toimii hyvityksen myöntävänä viranomaisena samaan tapaan kuin vuoden 2025 investointihyvityksessä (8 § ja lakiehdotus 2). Vaatimus hakea hyvitystä ennen töiden alkamista (25 §) on CISAF-kehyksen mukainen. Suurissa teollisuushankkeissa suunnittelu, ympäristöluvitus ja rahoitusneuvottelut voivat kuitenkin kestää useita vuosia ennen varsinaista aloituspäätöstä. Siksi Business Finlandin tulee julkaista riittävän ajoissa selkeä ohjeistus siitä, mitä katsotaan töiden alkamiseksi ja mikä vielä luvitukseksi tai valmisteluksi. Tämä on kriittistä oikeusvarmuuden kannalta. Lisäksi on varmistettava, että Business Finlandin resurssit riittävät hakemusten käsittelyyn. Vuoden 2025 investointihyvitystä haettiin 54 hankkeelle, ja esityksen arvion mukaan hyvityksen ehdot täyttäviä hankkeita voi nyt olla noin 120.

Pidämme hyvänä, että esityksessä on hyödynnetty CISAF-kehyksen mahdollisuutta pidentää hankkeiden valmistumisaikaa vuoden 2025 investointihyvityksen 36 kuukaudesta 48 kuukauteen ja teollisuuden päästövähennys- ja energiatehokkuushankkeiden osalta 60 kuukauteen (11 ja 19 §). Pidämme tärkeänä, ettei määräajan ylitys johda suoraan tuen menettämiseen ja että hankkeen toteuttajasta riippumattomat viivästykset, kuten viivästykset lupa- ja viranomaiskäsittelyssä, otetaan huomioon. Esitys vastaa tähän: ylitys pienentäisi hyvitystä yhden prosentin kuukaudessa, ja vähennys jätettäisiin tekemättä, jos viivästys johtuu yhtiöstä riippumattomasta odottamattomasta syystä. Kannatamme myös perustelujen kirjausta, jonka mukaan tukiviranomaisen virheellisestä päätöksestä johtuva viivästys voidaan katsoa tällaiseksi syyksi (33 §). Puhtaan teknologian valmistuskapasiteettia koskeville hankkeille asetettaisiin kansallisena ehtona 60 kuukauden valmistumisaika (24 §). Pidämme tärkeänä, että samat joustot koskevat esityksen mukaisesti myös näitä hankkeita, aivan kuten HE:ssä on esitettykin (s. 57, 11 §:n säännöskohtaiset perustelut).

3 Alaraja ja investointiohjelma

Teollisuuden päästövähennys- ja energiatehokkuushankkeiden (15 §) sekä puhtaan teknologian valmistuskapasiteettia koskevien hankkeiden (22 §) alaraja olisi 50 miljoonaa

euroa. Kyse on kansallisesta rajauksesta, joka ei perustu valtiontukipuitteiden vaatimuksiin. Korkea alaraja tarkoittaa käytännössä, että pk-yritysten on vaikea hyödyntää hyvitystä. **Teknologiateollisuus esittää, että** alaraja lasketaan enintään 10 miljoonaan euroon. On huomioitava, että tällöinkin hyvityksen yksityiskohtaiset ja tekniset ehdot rajaisivat tukikelpoisia hankkeita edelleen huomattavasti.

Mikäli alaraja säilyy, Teknologiateollisuus pitää investointiohjelmakohtaista tarkastelua kannatettavana. Siinä useamman laitoksen hankkeet voidaan koota yhteen 50 miljoonan euron alarajan saavuttamiseksi (2 §:n 22 kohta ja 15 §:n 3 momentti). Pidämme myönteisenä, että ohjelman ehtoja on luonnoksesta joustavoitettu niin, ettei hankkeilta enää edellytetä teknistä samankaltaisuutta, vaan riittävää olisi, että hankkeet joko vähentävät kasvihuonepäästöjä, tai parantavat energiatehokkuutta.

Investointiohjelma rajoittuisi kuitenkin edelleen viiteen hankkeeseen, joista jokaisen on oltava vähintään 10 miljoonan euron suuruinen. Tämä voi olla liian tiukka raja laajoissa konserneissa tai teollisuuslaitoksissa, joissa päästöjä vähentävä hanke voi koostua useista pienemmistä, eri prosessin osiin kohdistuvista investoinneista. Lisäksi 10 %:n vuosittainen enimmäisvähennys heikentää hyvityksen NPV-vaikutusta merkittävästi. Vuosittaisen hyödyntämisrajan nostaminen parantaisi selvästi investointikannustimen tosiasiallista arvoa hankkeille.

Teknologiateollisuus ehdottaa, että investointiohjelmaan kuuluville yksittäisille hankkeille ei aseteta euromääräistä kynnysarvoa ja hankkeiden enimmäismäärä nostetaan kymmeneen hankkeeseen. Selkeintä olisi kuitenkin laskea alarajaa, jolloin erillistä investointiohjelmaa omine sääntöineen ei tarvittaisi.

4 Soveltamisala

Teknologiateollisuus pitää valtaosin soveltamisalaan esitettyjä kansallisia rajauksia perusteltuina, jotta hyvitys kohdentuisi hankkeisiin, jotka eivät käynnistyisi lainkaan tai samassa laajuudessa markkinaehtoisesti. Kannatamme sitä, että teollisuuden päästövähennys- ja energiatehokkuushankkeiden soveltamisala määritellään laajasti ja teknologianeutraalisti CISAF-kehyksen mukaisesti. Kannatamme myös sitä, että puhtaan teknologian valmistuskapasiteettia koskeva soveltamisala vastaa CISAF-kehystä.

Pidämme myönteisenä, että sähkön ja lämmön pitkäaikaisen varastoinnin määritelmiä on luonnoksesta joustavoitettu ja että soveltamisalaan on lisätty teollisuuskäyttöön tarkoitettu lämmön varastointi (2 §:n 4–6 kohta). Soveltamisalaan tulisi lisäksi sisältyä vedyn varastointi.

Vähähiilisten polttoaineiden tuotanto voisi tulla hyvityksen piiriin vain, jos vähintään 80 prosenttia tuotetuista polttoaineista on RFNBO-polttoaineita, eli muuta kuin biologista alkuperää olevia uusiutuvia polttoaineita (9 ja 14 §). Tämä lukitsee hankkeiden tuotantoa ja sähkönhankintaa vuosiksi eteenpäin. Lisäksi se sulkee ulos hankkeet, jotka perustuisivat valtaosin esimerkiksi ydinsähköön tai metaanipyrolyysiin. Ymmärrämme esityksessä kuvatut syyt sille, ettei CISAF-kehyksen jaksoa 4.2 ole voitu ottaa käyttöön, vaikka valmistelussa yritettiin hakea komission kanssa ratkaisua vähähiilisen vedyn laajempaan huomiointiin. Huomautamme kuitenkin, että nyt esitettävä rajaus rajaa tarpeettomasti vedyn tuotantoa.

Esitykseen sisältyy kuitenkin myös kansallinen rajaus, joka rajoittaa vähähiilisen vedyn eri tuotantoreittejä ja on ongelmallinen teknologianeutraaliuden kannalta. Esitetyn 14 §:n 1 momentin 3 kohdan mukaan vähähiilisten polttoaineiden energiasisällön on oltava peräisin muista kuin fossiilisista lähteistä.[1]Tämä koskee sekä varsinaisia vetyhankkeita, että 18 § mukaisia teollisuuden päästövähennyshankkeita. Rajaus on ehdoton, jolloin se sulkisi pois esimerkiksi metaanipyrolyysiin perustuvat hankkeet, joissa hiili erotetaan vedystä kiinteään muotoon, jolloin se ei vapaudu ilmakehään. Valtiontukipuitteet sallivat tällaisen rajauksen mutta eivät velvoita siihen, joten kyse on kansallisesta päätöksestä.

Teknologiateollisuus esittää siksi 14 §:n 1. momentin 3. kohdan poistamista. Rajaus ei ole perusteltu teknologianeutraaliuden kannalta, eikä välttämätön CISAF:n ehtojen täyttämiseksi. Lain 14 § edellyttäisi edelleen tästä huolimatta, että tuotettujen vähähiilisten polttoaineiden pitäisi olla elinkaaripäästöiltään 70 % pienemmät kuin korvaava fossiilinen polttoaine ja että vähähiilisiä polttoaineita tuotetaan yhdessä uusiutuvien polttoaineiden kanssa, joita on oltava vähintään 80 % tuotannosta. Siten valtaosa tuetusta vedyntuotannosta perustuisi suoraan puhtaaseen energiaan. Pidämme myönteisenä, että teollisuuden hankkeisiin liittyvässä energiantuotannossa otetaan käyttöön integroitu lähestymistapa (18 §) ja että 21 §:n mukaan myös kestävyyskriteerit täyttävästä biomassasta tuotettu vety hyväksytään. Esityksen 18 §:n 2 momentin 4 kohdan mukaan vähintään 80 prosenttia tuotetuista polttoaineista on käytettävä samassa teollisuuspuistossa. Vaatimus perustuu CISAF-kehykseen. Teollisuusprosessien energiankulutus kuitenkin vaihtelee tuotantovolyymien mukaan, joten pidämme tärkeänä, että vaatimuksen täyttymistä arvioidaan Business Finlandin ohjeistuksessa ja valvonnassa investointihankkeen koko teknisen elinkaaren ajalta eikä yksittäisen vuoden perusteella.

Kannatamme hiilidioksidin talteenoton sisällyttämistä hyvityksen piiriin (20 §). Pidämme hyvänä, että pykälästä käy nyt selkeästi ilmi, etteivät turvasatamasäännöt ole ainoa tapa osoittaa suorien päästöjen vähentyminen. Näin talteenotettua hiilidioksidia voidaan hyödyntää uusiutuvien ja vähähiilisten polttoaineiden tuotannon ja geologisen varastoinnin lisäksi esimerkiksi kemianteollisuuden raaka-aineena ja pitkäikäisissä tuotteissa. Esitämme kuitenkin edelleen, että soveltamisala kattaisi hiilidioksidin lisäksi muut soveltuvat hiiliyhdisteet, kuten hiilimonoksidin talteenoton. Hallituksen esitys rajaa tarpeettomasti talteenoton vain hiilidioksidiin, kun CISAF-valtiontukipuitteet käsittelevät laajemmin hiilen talteenottoa (carbon capture). Esimerkiksi ruostumattoman teräksen tuotantoprosessissa syntyy hiilimonoksidia, joka voidaan ottaa talteen ja hyödyntää muun muassa lentopolttoaineiden tuotannossa.

[1] Hallituksen esityksen 14 §:n 1. momentin 3. kohta edellyttää, että ”tuotettujen vähähiilisten polttoaineiden energiasisältö on peräisin muista kuin fossiilisista lähteistä”. Rajaus pätee paitsi suoriin vedyn tuotantoinvestointeihin, myös teollisuuden päästövähennyshankkeisiin joihin kuuluu energian tuotantoon liittyviä investointeja. 18 § viittaa näissä tapauksissa suoraan 14 § rajauksiin.

5 Verotukselliset huomiot ja vaikutusarviot

Hyvitysmekanismi vastaa vuoden 2025 investointihyvitystä: hyvitys vähennetään yhteisöverosta enintään 20 vuoden aikana ja enintään 10 prosenttia vuodessa, ja 150 miljoonan euron enimmäismäärä lasketaan konsernikohtaisesti (7 ja 34 §).

Teknologiateollisuus pitää erittäin myönteisenä, että hyvitykseen arvioidaan voitavan soveltaa vähimmäisverotuksen substanssiperusteisia verokannustimia koskevaa olettamasääntöä (esityksen jakso 4.2.6 ja HE 6/2026 vp). Tällöin myös suuret konsernit voivat hyötyä hyvityksestä nykyistä paremmin, vaikka olettamasäännön hyötyä rajoittaa erillinen substanssirajoitus. Pidämme tärkeänä, että soveltuminen vahvistetaan päivittämällä Verohallinnon ohjeistusta VH/6110/00.01.00/2024 Suurten konsernien vähimmäisverotus - huomioitavat verot, jotta yritykset voivat luottaa siihen investointipäätöstä tehdessään.

Esityksen vaikutusarvioissa todetaan, että päästökauppasektorilla päästöoikeuksien määrä ei välttämättä vähentyisi toimenpiteen takia lainkaan. Huomautamme, että arviossa ei ole otettu huomioon vuonna 2019 käyttöön otettua markkinavakausvarantoa (MSR), joka poistaa ylitarjontaa markkinoilta.

Teknologiateollisuus ry

Satu Grekin, asiantuntija, talous ja verotus, +358 50 550 3488, satu.grekin@teknologiateollisuus.fi

Teppo Säkkinen, johtaja, kestävä kasvu, +358 50 516 2868, teppo.sakkinen@teknologiateollisuus.fi